

Cal Ferrer o Molí de Baix

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Barri dels Molins. Carretera dels Molins, 2
Emplaçament Al costat del pont que travessa la riera.
Alçada: 324

Coordenades:

Latitud: 41.72976
Longitud: 1.70802
UTM Est (X): 392549
UTM Nord (Y): 4620579

Classificació

Número de fitxa 08178 - 125
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modern
Segle XVII-XVIII
Any 1699
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Estructuralment es conserva bé. Molt restaurada. La planta baixa es troba ben condicionada. La bassa és plena de bardissa.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad: 2508701CG9220N
Autoria de la fitxa PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-21
Data de registre de la fitxa: dv., 09/02/2018 - 01:00

Descripció

Antic molí fariner que consta de l'edifici del molí, la bassa i vestigis del rec.

L'edifici és de planta quadrada (amb un cos menor adossat a ponent), amb coberta a doble vessant. Consta de planta baixa més un pis i golfes. Les parets són de maçoneria, actualment a pedra vista, reforçades a les cantoneres amb grans carreus. La construcció és sòbria i funcional. Té diverses obertures, emmarcades amb carreus o amb maó, i un contrafort important a la façana de llevant.

Segons l'estructura interior, l'immoble és fet en dues etapes. La part de migdia possiblement és la més antiga, segons la inscripció d'una llinda. La planta baixa, coberta per voltes, té instal·lada la mola i és on tenia lloc les tasques principals del molí. La mola es conserva in situ pràcticament íntegra. A un nivell inferior hi ha el carcabà (on l'aigua feia córrer el rodet). L'aigua entrava des de la bassa per la banda de tramuntana i sortia per migdia. S'observen dues fases constructives al carcabà. La més exterior, amb volta de canó, està adossada a una altra cavitat més baixa i més estreta, de la qual s'endevina la boca, feta amb arc apuntat. Una acumulació de terra, conseqüència de les pluges, cobreix bona part del carcabà, però sembla que es conserva també íntegrament.

El rec del molí prenia les aigües de la riera de Rajadell uns centenars de metres més amunt. Fins no fa gaire, eren perfectament visibles les restes del rec, que era revestit amb cairons, almenys a la seva part final. A la part del principi es conserven restes de l'esvoranc del rec. La bassa és situada darrera el molí. Té una forma més o menys trapezoidal i unes dimensions mitjanes. La part de llevant està formada per un mur sòlid, amb carreus ben escairats.

Observacions:

S'ubica entre la riera de Rajadell i l'antic camí ral, al barri dels Molins. Davant del molí hi ha el pont de Can Ferrer, que travessa la riera i l'actual carretera que porta al nucli principal de Rajadell. La vegetació de l'entorn és abundant. L'entorn immediat està embellit amb flors i plantes.

La planta baixa (amb la mola) i el carcabà es conserven gairebé íntegrament i són d'un gran interès. La llinda de la finestra de la façana sud presenta la següent data gravada: 1699.

Es conserven peces d'una màquina per batre el blat, que estava instal·lada a la mateixa cambra que la mola. A l'exterior de la casa, recolzada una i escastada l'altra a la paret, hi ha dues grans moles de pedra.

Isclé Font conserva alguns documents relacionats amb el molí.

El de Baix és un dels dos molins fariners més antics que es conserven actualment a Rajadell. (juntament amb el Molí de can Viladés, a Sant Amanç). En època medieval n'existien d'altres. Al mas Bosc hem trobat indicis clars d'un altre molí, al costat de la riera. És possible que també n'hi hagués un altre a la Cantina.

Història

El Molí de Baix ja existia al segle XVII. Era una possessió del senyor de Rajadell i el regentava la família Font (avantpassats directes d'Isclé Font, els quals, a principis del segle XX, encara eren anomenats popularment moliners i que encara són els titulars del Molí de Dalt). Per tant, era segurament el molí senyorial del Castell, citat en alguns documents. El molí era inicialment l'únic edifici de l'actual barriada dels molins. El 1772 Ramon Font regentava el Molí de Baix i escripturà amb els senyors de Rajadell la compra dels terrenys del Molí de Dalt i de la Fassina. Quan els Pignatelli van vendre les últimes terres i drets que tenien a Rajadell, pels volts de 1895, el molí fou adquirit per la família Selga, actual propietària. Va funcionar com a molí fariner fins els anys 1945 o 50. També va ser ferreria (d'aquí el nom). L'obrador estava a l'altra banda de la carretera i del pont,, davant la Fàbrica.

Bibliografia

Informació oral: Iscle Font

PALAU RAFECAS, S (1992). Els molins fariners hidràulics de Catalunya. Santa Coloma de Queralt. Museu-Arxiu Comarcal de Montblanc. P. 112.

